

KOSTNADSJÄMFÖRELSE FINSK OCH SVENSK GRUNDLÄGGANDE UTBILDNING ÅRSKURSERNA 7–9

beredare: Eeva-Kaisa Ikonen, bildningsdirektör, 040 528 4945, Astrid Kauber, vik. direktör för finsk utbildning 040 126 9800, Katri Vepsä, tf. direktör för svensk småbarnspedagogik och utbildning, 050 414 3464, Siret Soop, specialplanerare, 050 414 3596 (e-postadresserna har formatet fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi)

Denna kostnadsjämförelse har gjorts som en jämförelse av driftskostnaderna mellan två enhetsskolor, finskspråkiga Veikkolan koulu och svenskspråkiga Winellska skolan, utgående från uppgifterna i bokslutet 2021 och i budgeten 2022. Man har som elevantal i årskurs 7–9 inom den grundläggande utbildningen använt elevantalen på statistikdagen 20.9.2021. Skolorna motsvarar varandra med tanke på struktur, elevantal och verksamhet. Således har de elevspecifika kostnaderna räknats ut med följande elevantal: Veikkolan koulu med årskurs 7–9 totalt 349 elever och Winellska skolan med årskurs 7–9 totalt 343 elever.

Enligt 1 § i förordningen om grundläggande utbildning (852/1998) ordnas den grundläggande utbildningen i form av undervisning som ges av klasslärare, ämnesundervisning som ges av lärare i olika läroämnena, elevhandledning som ges av elevhandledare samt specialundervisning som ges av speciallärare. I årskurs 1–6 är undervisningen huvudsakligen klassundervisning och i årskurs 7–9 huvudsakligen ämnesundervisning, om inte något annat bestäms i läroplanen.

Enligt 1 momentet i 2 § i samma förordning (21.10.2010/893) bildas undervisningsgrupperna utgående från årskurserna. Om ändamålsenliga undervisningsarrangemang kräver det, kan elever i olika årskurser samt i förskoleundervisning dock undervisas i samma undervisningsgrupp eller ges undervisning tillsammans med en annan skolas eller läroanstalts elever. I andra momentet i 2 § i förordningen bestäms att i undervisning som ges elever som omfattas av sådan förlängd läroplikt som avses i 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) får undervisningsgruppen omfatta högst åtta elever. En undervisningsgrupp som bildas av elever med grav intellektuell funktionsnedsättning får dock omfatta högst sex elever. Om undervisningen för en elev som avses i detta moment ges tillsammans med andra elever än sådana som avses i detta moment, får undervisningsgruppen omfatta högst 20 elever.

I förordningen om grundläggande utbildning (15.4.2021/309) fastställs utbildningens minimiomfattning per årskurs. Grundläggande utbildning ges eleverna i första och andra årskursen under i genomsnitt minst 20, i tredje årskursen under i genomsnitt minst 22, i fjärde årskursen under i genomsnitt minst 24, i femte och sjätte årskursen under i genomsnitt minst 25, i sjunde och åttonde årskursen under i genomsnitt minst 29 och i nionde årskursen under i genomsnitt minst 30 timmar per arbetsvecka. I statsrådets förordning (793/2018) har dessa undervisningstimmar delats upp ämnesvis till en nationell timfördelning i grundläggande utbildning som är bindande för utbildningsanordnaren. Som en del av den kommunspecifika läroplanen kan utbildningsanordnaren besluta om de så kallade kommunspecifika undervisningstimmar som överskrider den nationella timfördelningen.

Faktorer som påverkar de elevspecifika kostnaderna

1) Skolans storlek och storleken på undervisningsgrupperna

Läsåret 2021–22 hade Veikkolan koulu i årskurs 7–9 totalt 349 elever och Winellska skolan 343 elever. I Winellska skolan studerade dessutom 32 språkbads elever från Gesterbyn koulu en del av sina lektioner. Skolorna är till elevantalen sett lika stora. Klasstorlekarna i Winellska skolan är i regel mindre än i Veikkolan koulu. Årskurs 7–9 i Veikkolan koulu har 1–9 elever

mera än motsvarande klasser i Winellska skolan. Mindre klasstorlekar höjer de elevspecifika kostnaderna.

2) Externa kostnader

Personalkostnaderna utgör den största kostnadsposten inom de externa kostnaderna. I enhetsskolor kan lärare undervisa alla årskurser inom den grundläggande utbildningen, så det går inte att direkt fördela skillnaderna i lönekostnaderna för årskurs 7–9. De största skillnaderna mellan Veikkolan koulus och Winellska skolans personalkostnader förklaras med en jämförelse av antalet lärare: Winellska skolan har 14 lärare mera än Veikkolan koulu.

Antalet ämneslärare som undervisar främst i de högre årskurserna är 6,5 lärare fler i den svenskspråkiga skolan än i den finskspråkiga skolan. Skillnaden i antalet ämneslärare beror på det större antalet undervisningsgrupper i Winellska skolan, indelningen av elever i undervisningsgrupper på olika nivåer i finska språket som A1-språk (så kallade uppdelade timmar, modersmålsinriktad undervisning i finska *"mofi"* och undervisning i finska på A1-språkets nivå *"afi"*), men också skillnaden i antalet lektioner i det kommunspecifika timfördelningen inom den grundläggande utbildningen: inom den svenska grundläggande utbildningen har alla de högre årskurserna 1 årsveckotimme mera än inom den finska grundläggande utbildningen.

Antalet undervisningsgrupper och uppdelade timmar grundar sig på skolans beslut om ändamålsenlig organisering av undervisningen och i bakgrunden till dem finns till exempel ingen faktor som grundar sig på lag eller förordningar som begränsar undervisningsgruppens storlek. Skillnaden i antalet årsveckotimmar grundar sig på Kyrksläotts nämnder för fostran och utbildnings beslut om kommunspecifik läroplan med timfördelning. Enligt dessa lokala beslut har eleverna i de svenskspråkiga skolorna under de högre årskurserna totalt tre veckotimmar mera undervisning än eleverna i de finskspråkiga skolorna. I den riksomfattande timfördelningen stämmer timantalet inom den finskspråkiga och den svenskspråkiga undervisningen överens.

Årskurs 7 inom den allmänna undervisningen hade i Veikkolan koulu 104 elever och 5 undervisningsgrupper och i Winellska skolan 101 elever och 6 undervisningsgrupper. Dessutom hade båda skolorna en liten grupp för särskilt stöd för sjundeklassare. Läsåret 2021–22 hade Winellska skolan totalt 3 undervisningsgrupper mera än Veikkolan koulu. Den kalkylerade kostnaden på årsnivå är 242 358 € (beräknat enligt grunden 31 årsveckotimmar/undervisningsgrupp). Summan motsvarar kalkylerat kostnaderna för cirka 4,5 ämneslärare (1 lärare = 54 600 euro).

Skillnaden på en årsveckotimme i sjunde klassen i Kyrksläotts kommunspecifika timfördelning producerar enligt antalet undervisningsgrupper ett behov av att ordna sju årsveckotimmar mera undervisning i Winellska skolan. I årskurs åtta är motsvarande skillnad också sju årsveckotimmar och i årskurs nio åtta årsveckotimmar. Inverkan av skillnaden i timfördelningen med beaktande av antalet undervisningsgrupper läsåret 2021–22 kostade på årsnivå 57 332 € (kalkylerat pris för en årsveckotimme 2606 €, inkl. arbetsgivarens bikostnader). Summan motsvarar kalkylerat kostnaderna för cirka en ämneslärare.

Även i antalet speciallärare med vidgat arbetsområde är skillnaden betydande: I Winellska skolan arbetar 9 speciallärare och i Veikkolan koulu 2,5 speciallärare. I Winellska skolan går 35 elever med särskilt stöd och 92 elever med intensifierat stöd, i Veikkolan koulu går 45 elever med särskilt stöd och 102 elever med intensifierat stöd. Skillnaden i antalet speciallärare med vidgat arbetsområde beror alltså inte på skillnaden i antalet specialelever.

Winellska skolan koordinerar den svenskspråkiga specialundervisningen i hela kommunen genom KSR (Kyrkslätts resurscentrum). Kyrkslätts resurscentrums verksamhet har hittills fått stöd även av Folkhälsan med ett årligt bidrag om 10 000 €. Kommunens svenskspråkiga specialundervisning har ordnats till stor del i Winellska skolan, eftersom kommunen inte har någon egen svenskspråkig specialskola. Fem av de finskspråkiga eleverna på hela Veikkolaområdet går i skola i grupper för centraliserat särskilt stöd i centrum.

Dessutom finns i Winellska skolan en svenskspråkig grupp för flexibel grundläggande utbildning med en speciallärare och högst 10 elever. JOPO-klassen är riktad till elever som drar nytta av aktiva och arbetsbetonade arbetsformer. Veikkolan koulu har ingen grupp för flexibel grundläggande utbildning.

Undantagsstödåtgärderna som beror på inneluftsproblemet i Winellska skolans skolbyggnad har ökat personalkostnaderna med en timlärare. Den kalkylerade kostnaden på årsnivå är 52 120 €. På Winellska skolans personalkostnader inverkar också den svenskspråkiga undervisningens gemensamma IKT-serviceansvariga. De finskspråkiga skolorna har ingen sådan resurs. Den IKT-serviceansvariga arbetar i Winellska skolan 80 % av sin arbetstid, 20 % av arbetstiden riktas till Kyrkslätts Gymnasium. Den här läraruppgiftens kalkylerade kostnad är i Winellska på årsnivå 46 982 €.

Gesterbyn koulus 32 språkbadselever studerade läsåret 2021–2022 i Winellska skolan hälsolära, historia, samhällslära, idrott, bildkonst, musik, huslig ekonomi och valfria ämnen samt fick elevhandledning. Det här inverkar ändå inte på Winellska skolans personalkostnader, eftersom man betalar för deras undervisning från Gesterbyn koulus kostnadsställe. Materialkostnaderna för språkbadselevernars konst- och färdighetsämnen går från Winellska skolans budget. Det är svårt att beräkna den här kostnaden på årsnivå.

Skolgångshandledarnas löneanslag ingår inte i de skolspecifika budgeterna, så antalet skolgångshandledare eller en nedskärning av det påverkar inte det elevspecifika priset.

Enligt utfallet av "Material, förnödenheter och varor" är den svenskspråkiga skolans materialkostnader 15 % högre än den finskspråkiga skolans.

3) Interna kostnader

I de interna kostnaderna är hyreskostnaderna i Veikkolan koulu 231 euro högre per elev än i Winellska skolan. Kostnadsskillnaden i fråga beror på den högre hyran i Veikkolas nyligen färdigställda skolbyggnad.

4) Slutsatser

Skillnaden i de elevspecifika kostnaderna mellan Kyrkslätts kommuns finskspråkiga enhetsskola i Veikkola och svenskspråkiga Winellska, 1391 €/elev, uppkommer i första hand genom personalkostnader. Skillnaden i personalkostnader förklaras av skillnaden i antalet undervisningstimmar i timfördelningen i den kommunspecifika grundläggande utbildningen och den svenskspråkiga skolans avsevärt större resurs inom specialundervisningen på deltid. Dessutom har Winellska skolan två lärare i uppgifter som inte finns i Veikkola och varav en inte grundar sig på organiseringen av undervisning enligt timfördelningen (IKT-serviceansvarig). Winellska skolans elever har man med stöd av den skolspecifika resursen kunnat dela in i mindre undervisningsgrupper än i Veikkola. Dessa mindre undervisningsgrupper grundar sig på det lokala beslutet om användning av den tillgängliga undervisningsresursen och bakom dem finns till exempel inte någon bestämmelse i lag eller förordning som begränsar gruppstorleken.

Det ser ut som att det på basis av kostnadsjämförelsen mellan det lägre och de högre årskurserna inom den grundläggande utbildningen finns goda möjligheter till utjämning av kostnadsskillnaderna, ökning av kostnadseffektiviteten och förbättring av jämställdheten mellan kommuninvånarna genom att förenhetliga modellen för resursberäkning och -fördelning inom specialundervisning på deltid samt genom att införa en beräkningsmodell för skolspecifik resursfördelning som grundar sig på elevantalet och elevernas stödbehov mer än i nuläget. Gemensamma principer för resursfördelning skulle inverka utjämnande på gruppstorlekarna. För den svenskspråkiga undervisningens del är behovet att bevara A2-språket som gemensamt undervisningsämne för alla (så kallat obligatoriskt) antagligen fortfarande motiverat. Som man märkte vid jämförelsen av timfördelningen, medför den här skillnaden i undervisningen av främmande språk ingen betydande kostnadsskillnad mellan den svenskspråkiga och den finskspråkiga grundläggande utbildningen. Den upptäckta skillnaden uppkommer särskilt i den betydande skillnaden i mängden modersmålsundervisning inom timfördelningen i den svenskspråkiga undervisningen och den finskspråkiga undervisningen. Den här skillnaden grundar sig inte på riksomfattande styrning eller norm, och den kan följaktligen som lokalt beslut även ändras, om man anser det vara fördelaktigt.

Det bör beaktas att verkningar som korrigerar kostnadsskillnaderna genom ändring av timfördelningen eller omorganisering av resursfördelningen ska genomföras långsiktigt och att de syns först så småningom. Lärarnas lön och anställningsförhållandes kvalitet grundar sig på undervisningstimmar. Arbetsgivaren ska garantera sina ordinarie lärare det antal undervisningstimmar som motsvarar deras undervisningsskyldighet. Följaktligen, om man skulle minska på timantalet inom något läroämne eller på löneresursen som anvisas skolan, och om personalens anställningsförhållanden skulle gälla tills vidare, kan fullföljandet av ändringen gå långsamt. Å andra sidan kan man med en ny modell för resursfördelningen bättre rikta personalresursen flexibelt där behovet finns – och till exempel skulle en skola där elevantalet minskar inte vara tvungen att kämpa med för stora personalutgifter i förhållande till elevantalet. Med tanke på främjandet av likabehandlingen av kommuninvånarna är båda ändringarna värda att understöda.

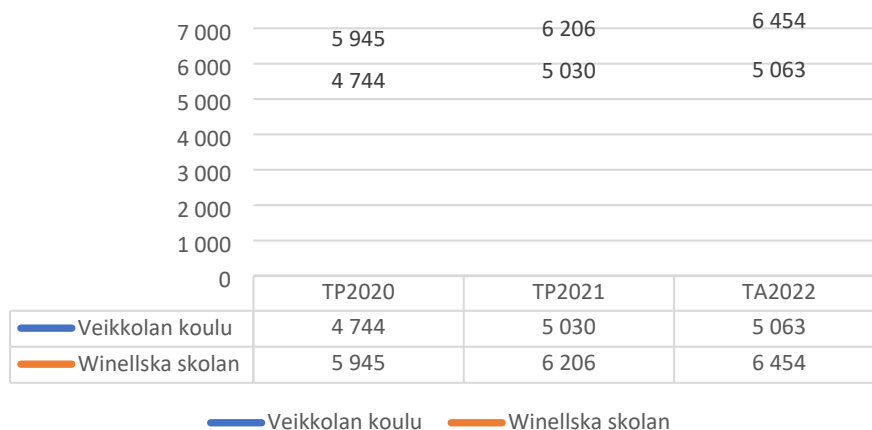
En naturlig tidpunkt för eventuell ändring av timfördelningen uppkommer om statsrådet beslutar om en ny timfördelning för den grundläggande utbildningen redan för läsåret 2023–2024, såsom man kunnat anta på basis av resultaten i regeringens budgetförhandlingar. Om förordningen om timfördelning förnyas, kan förslagen om ny timfördelning även i Kyrkslätt föreläggas nämnderna för beslut eventuellt redan i början av år 2023. Den här tidpunkten skulle vara en naturlig möjlighet att likställa mängden undervisning i de svenskspråkiga och de finskspråkiga skolorna. Förnyandet av den skolspecifika resursfördelningen pågår redan, och den kommer i enlighet med målet att vara i användning redan vid utarbetandet av dispositionsplanen för år 2023.

JÄMFÖRELSE AV ELEVSPECIFIKA BRUTTOKOSTNADER

	Bruttokostnader euro / studerande bokslut 2021 (€)	Bruttokostnader euro / studerande budget 2022 (€)	Ändring bokslut 2021 vs. budget 2022 (€)
Externa kostnader			
3470/3476 Veikkolan koulu			
Personalkostnader	-4 784	-4 812	28
Köp av tjänster	-20	-38	17
Material, förnödenheter och varor	-202	-201	-1
Bidrag	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-13	-13	-1
Externa verksamhetsutgifter	-5 020	-5 063	43
3870/3875 Winellska skolan			
Personalkostnader	-5 807	-6 142	335
Köp av tjänster	-60	-50	-10
Material, förnödenheter och varor	-321	-245	-76
Bidrag	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-17	-17	0
Externa verksamhetsutgifter	-6 206	-6 454	248
Interna kostnader			
3470/3476 Veikkolan koulu			
Köp av tjänster	-942	-1 001	59
4342 ICT-tjänster	-211	-212	1
4360 Post- och kurirtjänster	0	0	0
4380 Renhållnings- och tvätteritjänster	-252	-301	49
4400 Maskiner, utrustning och anordningar	0	0	0
4410 Inkvarterings- och kosthållstjänster	-478	-488	10
4420 Rese- och transporttjänster	-1	0	-1
4440 Utbildnings- och kulturtjänster	0	0	0
Material, förnödenheter och varor	0	0	0
4500 Kansli- och skolförnödenheter	0	0	0
4520 Livsmedel	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-436	-1 833	1 397
4820 Hyror för byggnader och lägenheter	-436	-1 833	1 397
4895 Kapitalhyror	0	0	0

4940 Övriga verksamhetsutgifter	0	0	0
Interna verksamhetsutgifter	-1 378	-2 834	1 456
3870/3875 Winellska skolan			
Köp av tjänster	-934	-1 076	142
4342 ICT-tjänster	-181	-207	26
4380 Renhållnings- och tvätteritjänster	-299	-359	60
4410 Inkvarterings- och kosthållstjänster	-454	-510	56
4420 Rese- och transporttjänster	0	0	0
4440 Utbildnings- och kulturtjänster	-1	0	-1
Material, förnödenheter och varor	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-2 695	-1 437	-1 258
4820 Hyror för byggnader och lägenheter	-1 754	-1 437	-317
4895 Kapitalhyror	-942	0	-942
Interna verksamhetsutgifter	-3 629	-2 513	-1 116
	TP2021	Budget 2022	Ändring bokslut 2021 vs. budget 2022 (€)
3470/3476 Veikkolan koulus verksamhetsutgifter sammanlagt	-6 397	-7 897	1 499
3870/3875 Winellska skolans verksamhetsutgifter sammanlagt	-9 835	-8 967	-868

Externa kostnader / studerande Veikkolan koulu vs. Winellska skolan

Externs kostnader	Veikkolan koulu Utfall 7/2022	Winellska skolan Utfall 7/2022	Skillnad
Personalkostnader	-2 896	-3 770	874
Köp av tjänster	-33	-57	25
Material, förnödenheter och varor	-143	-168	24
Bidrag	0	0	0
Övriga verksamhetskostnader	-8	-16	8
Externa verksamhetsutgifter	-3 080	-4 011	931
Interna kostnader			
Köp av tjänster	-546	-534	-12
Material, förnödenheter och varor	0	-0,1	0
Övriga verksamhetsutgifter (hyror)	-1069	-838	-231
Interna verksamhetsutgifter	-1615	-1372	-243

Personalresurs **finskspråkiga** skolan: (elever i de högre årskurserna på statistikdagen
349 åk 7–9)

- antal ämneslärare (tjänsteinnehavare och timplärare) 27,5
- antal klasslärare 16
- antal speciallärare 2,5
- antal specialklasslärare 5

Personalresurs **svenskspråkiga** skolan: (elever i de högre årskurserna på statistikdagen
345 åk 7–9)

- antal ämneslärare (tjänsteinnehavare och timplärare) 34
- antal klasslärare 18
- antal speciallärare 9
- antal specialklasslärare 4
- IKT-serviceansvarig (80% av arbetstiden) 1